

1R D'ESO · FCR · UNITAT 4

Consumir amb responsabilitat

Hàbits, etiquetes, consum sostenible, economia circular i residus

4

PER A COMENÇAR

En aquesta unitat aprendràs a...

- Distingir el que necessites del que només vols abans de comprar.
- Llegir etiquetes i detectar quan un «eco» no té proves.
- Proposar gestos i mesures que reduïsquen el que tires i el que gastes.
- Estalviar energia i aigua a casa i a l'institut, i calcular quants diners estalvies.
- Comparar el cost per any d'ús de tres opcions: comprar nou, de segona mà o reparar.

SITUACIÓ DE PARTIDA · CAS FICTICI

Una situació de partida

És febrer a 1r B de l'IES Ribera Norte. En moltes cases, també en la de Hugo i en la de Martina, s'acumulen peces que ja no s'usen, jocs oblidats i cables sense amo. Inés Varela proposa un mercadet de segona mà al saló d'actes. Però abans de fixar els preus, la professora deixa una pregunta a la pissarra: ho necessites o només ho vols? Al mercat de vell tot tindrà un preu, però també una història: d'on ve cada objecte i què passaria amb ell si ningú el comprara.

❓ Què va ser l'últim que vas comprar i quasi no vas usar? Per què ho vas comprar?

❓ Quines coses traieu a la fem a casa cada setmana? Alguna es podria arreglar o regalar?

❓ A l'etiqueta d'una samarreta diu «eco». Què t'agradaria saber abans de creure-ho?

MAPA DE LA UNITAT

El que anem a vore

- **4.1** Hàbits de consum responsable
- **4.2** Petjada ecològica, obsolescència i etiquetes
- **4.3** Consum sostenible, ètic i local
- **4.4** Economia circular
- **4.5** Desigualtat i escassetat

Consumir amb cap

Necessitat

Fa falta per a viure o estudiar.

Desig

Ve de gust; no fa falta.

Hàbit

Un gest que repetixes.

En espera

Gasta encara que no l'uses.

CLAU

Estalviar aigua i energia gasta menys **euros** i menys **recursos**.

Els aparells en espera

Salma

A casa seua hi ha 5 aparells en espera de 2 W, 20 hores al dia. La llum costa 0,15 € per kWh.

1. **Al dia.** 5 × 2 W × 20 h = 200 Wh.
2. **A l'any.** 200 Wh × 365 = 73 kWh.
3. **En euros.** 73 × 0,15 = 10,95 €.

✔️ **Una regleta de 8 € es paga sola en uns 9 mesos.**

Segell oficial o greenwashing

Segell oficial

- El concedix un organisme
- Es pot comprovar
- Diu què es complix

VS

Greenwashing

- Paraules vagues: «eco», «natural»
- Fulles dibuixades
- Sense proves

CLAU

Una fulla dibuixada la pot posar qualsevol. Pregunta **qui** dona el segell.

Consum amb motiu

Sostenible

Que els recursos duren.

Ètic

En quines condicions es va fer?

Solidari

Ajuda altres persones.

Local

Compres prop de casa.

CLAU

Consumir amb responsabilitat no és comprar el menys possible, sinó comprar **amb un motiu**.

Les quatre R

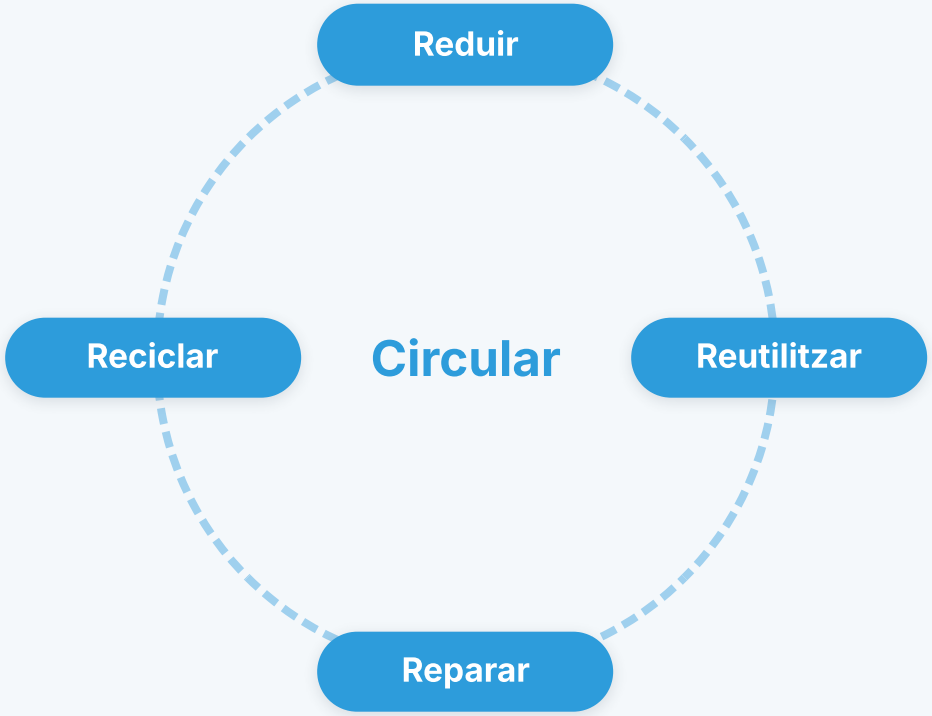

🧩 **Reduir:** comprar menys i només el necessari.

🔄 **Reutilitzar:** segona mà, troc o regal.

🌱 **Reparar:** arreglar en lloc de llançar.

💡 **Reciclar:** convertir residus en matèria primera.

CLAU

Per eixe orde: allò millor és el que **no** es compra.

Cost per any de la bici

Euros per any d'ús (preu : anys).

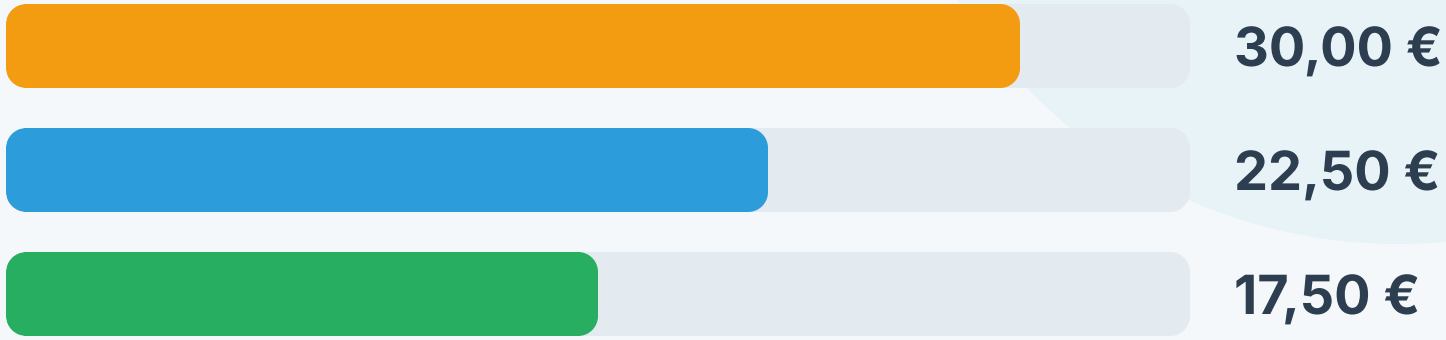

Dades fictícies del llibre.

CLAU

La més barata de comprar no és la més barata **per any**.

Residus a la Comunitat Valenciana

Residus municipals arreplegats en 2024.

Font: INE, Estadística sobre arreplegada i tractament de residus, 2024 (consulta: 11/2026). Percentatges: càlcul propi.

CLAU

El que va barrejat és molt més difícil d'**aprofitar**.

🙋 PREGUNTA PARA LA CLASE

Una motxilla nova costa 30 € i dura 3 anys. Reparar-la costa 6 € i dura 2 anys. Quina ix més barata per any?

A La nova: 10 € a l'any

B Reparar-la: 3 € a l'any

C Ixen igual

✔️ 30 : 3 = 10 € a l'any i 6 : 2 = 3 € a l'any. I recorda mirar també l'estat.

REPÀS

Idees clau

- **Hàbits responsables.** Necessitat i desig, recursos naturals escassos, consum en espera, estalvi d'energia i aigua.
- **Petjada i etiquetes.** Petjada ecològica, obsolescència programada i percebuda, etiqueta energètica a-g i ecoetiqueta, ecoblanqueig (greenwashing).
- **Consum ètic i local.** Sostenible, ètic i solidari, comerç just, comerç local i mercats de proximitat, preguntar d'on ve.
- **Economia circular.** Reduir, reutilitzar, reparar, reciclar, segona mà, cost per any d'ús, arreglar abans que llançar.
- **Desigualtat i escassetat.** Problemes ambientals i socials, plataformes, teletreball i igualtat, polítiques públiques i transició verda, cada gest compta.

PER A ACABAR

Per a pensar

1 Tria un gest de consum responsable que ja fas. Quant creus que estalvia a l'any?

2 Pensa en un objecte trencat de ta casa. Quina «R» aplicaries primer?

3 Abans de comprar alguna cosa, quines dues preguntes de la llista de cinc et semblen més útils?

Ara et toca a tu!

Repassa, practica i comprova el que has aprés.

📝 **Resum**

✅ **Test**

👆 **Interactius**

Llibre, presentacions, resums i tests gratuïts a **josesande.com**